

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendivm Concertationis, Hvivs Secvli Sapientivm Ac Theologorum, super erroribus moderni temporis

Bundere, Jan van den

Venetijs, 1548

De sacræ scripturæ interpretatione, titu. 32

urn:nbn:de:hbz:466:1-36077

DE SACRAE SCR. IN TE APR.
prescri. hereti. Apосто. nec ipsi quicquam ex suo arbitrio
quod induceret elegerunt: sed acceptam à dño disciplinam,
fideliter nationibus adsignarunt. Qui aut Ro. eccle. insectan-
tur, audiant illud Cypria. epist. 3. ad Corne. lib. i. Neque
aliunde hereses abortivæ sunt aut nata sunt schismata, nisi
de q̄ sacerdote Dei nõ obtemperatur: Nec unus in ecclesia
tempus sacerdos, ad tempus iudex uice christi, cogitatur.

DE SACRAE SCRIPTURAE IN-
TERPRETATIONE. TIT. XXXI.
ARTICVLVS I.

RHET. Cum sacram scripturam proditam & utilem doctis
pariter & indoctis dicat beatus Aurelius Augu-
lib. epistolarum, epist. 3. ad Volusianum: Afferatque do-
minus hominem non in solo pane uiuere, sed in omni
Matth. 4. ni uerbo quod procedit de ore Dei: mirum quare
re isti superciliosi theologi interdicit laicis lecturam
sacrae bibliae, aut noui testamenti.

THEO. Non pro emulatione arcentur aliqui à sacra scriptura
legenda. Nam in ea inuenitur quod credendum, quod sperandum,
quod agendum est, aut fugiendum: quod Dei timore incutiat
eius amorem inflammet, &c. Est. n. mystica turris Dei,
Canti. 4. cum propugnaculis, mille clypei pendent ex ea, omnis arma-
ra fortium, hoc est tota salus, & spes nostra, in ea reuelata.
Sed quia plerique febricitantium more, et quantumlibet delicatum
cibum, insipidum sibi reddunt, uetantur tractare sacras literas:
quemadmodum Dionysius episcopus Alexandrinus uetatus sibi
legere hereticorum libros: ne forte caperetur: Sed cœlestis
sibi dictum audiuit. Lege omnia quaecumque in manus tuas uenerint
quia probare singula quaeque & discernere potes: ut habet

sto. eccle. lib. 7. ca. 6. De his uerò qui hæc discernere nõ no-
 uerunt, dicit saluator. Nolite sanctũ dare canibus, neq; mit- **Matt. 7.**
 tatis margaritas ante porcos, ne fortè cõculcèt eas pedibus
 suis & cõuersi dirumpant uos. De qbus & B. Petrus ait.
 Charissimus frater noster Paulus, scdm datam sibi sapien- **2. Pet. 3.**
 tiam scripsit epist. in qbus qdam sunt difficilia intellectu:
 quæ indocti & instabiles deprauant, sicut & cæteras scri-
 pturas, ad suam ipsorũ pditionẽ. Quorũ aliqui reijciunt uel
 acceptant quos uolunt sacros codices: ut Elcesaitæ, Cerdo-
 nij. Alij dicunt q nulli christiani quantũlibet docti, hñt au-
 thoritatẽ interpretandi uerba Christi: nec èt tota ecclesia:
 quorũ dux fuit Ioan. de Vuesa. Afferunt alij id solũ fide te-
 nendũ, qd ex sacra scriptura elici põt: ut Vuicleuistæ. Alij
 ex sacro eloquio decerpunt, nõ qd uirtutes promoueat, aut
 ad charitatẽ prouocet, uitiaq; coerceat, carnisue illecebras
 restringat: sed qd suo sensui cõueniat, qd genio idulgere cõ-
 cedat. Cumq; in sacris literis sint qdam obstrusa, qdam my-
 sterijs inuoluta, alia ambigua: quæ nisi doctè cõferantur (qd
 uix post uultos labores, post multas uigilias, et orationes,
 post multos reuisos doctorũ codices, doctissimi quiq; effice-
 re ualèt,) plus efficiunt indoctis & ineptis, q̄ prosint: dicẽ
 te Augu. de doctri. christia. lib. 3. ca. 26. Quod obscura scri-
 pturæ locis apertioribus explicantur: Eis uerò qui unũ al-
 teri cõferre nequeunt, lectio hæc interdicitur, quẽadmodum
 gladius acutus, mel, aut uinũ à pueris remouentur: nõ quia
 hæc mala sunt, sed q̄ eis moderatè, aut sine periculo uti nõ
 nouerunt. Docet hoc magnus Basilius, qui dum cũ Valẽte
 Imperatore multa de diuinis dogmatibus uerba loq̄retur,
 quidã qui erat sup imperiales epulas cõstitutus, Demosthe-
 nes note, sese ingessit. Cui Basilius. Tuũ est de pulmentarijs

DE SACRAE SCRIP. INTERPR.

cogitare, nō dogmata diuina decoquere: Vt habet hist. tripar. lib. 7. ca. 36. Valentinianus quoq; Imperator cū rogetur ab episcopis Helleſpōti Bithyniæ, ut interesset Synodo ad emēdationē dogmatis: ait. Mihi quidē cū unus uiripulo sim, fas nō est talia perscrutari: sed uobis sacerdotibus hęc cura cōmissa est, ut recitat eadē hist. tripar. lib. 7. ca. 36. Ob huius rei difficultatē, ait Hie. epi. 82. par. 1. ad Paulum oībus diuinæ histo. libris. Intellige te in scripturis sine prouio mōstrante semitas, nō posse ingredi. Et Aug. in prædicatione ad Volusianum. Sancta (inquit) scriptura omnino accessibilis est, quamuis paucissimis penetrabilis.

Dices fortassis, et nos adimus magistros et eruditores. **2. Timo. 4** uerū inquis, sed quēadmodum ait Paulus de quibusdā. Btēpus, cū sanam doctri. nō sustinebunt: sed ad sua desyderia coaceruabunt sibi magistros pruriētes auribus, et a ueritate quidē auditū auertent: ad fabulas autē cōuertentur. Tu uero uigila. Nō sic egit Paulus, qui gloriatus est se legē ad pedes Gamalielis audisse. Hiero. quoq; præceptorem habuit Greg. Nazianze. et Didymū Augu. Ambr. Marti. Hieron. Pictauen. Dicit et Petrus apost. ut habet Clemēs lib. 1. recognitionum. Sunt multa uerba in scripturis diuinis, quę possunt trahi ad eū sensum quē sibi unusquisq; spontē presumpsit: quod fieri nō oportet. Nō. n. sensum quē extrinsecus attuleris alienū et extraneū debes quærere quē ex scripturarū authoritate cōfirmes: sed ex ipsis scripturis sensum capere ueritatis. Et ideo oportet ab eo intelligentiā discere scripturarū, qui eā à maioribus scām ueritatē sibi traditā seruat: ut et ipse possit ea quę rectē suscepit, cōpetēter adferre. Et Irenæus li. 4. ca. 45. aduersus hæreses Valēntini. Valēntinus (inquit) charismata dñi posita sunt, ibi discere oportet ueritatem.

tatē: apud quos est ea, quæ est ab Apost. eccle. succes. & id
 qđ sanū & irreprobabile sermonis cōstat. Sic. n. ipse ueri-
 tatē se asserit accepisse à presbyteris, qui Apost. uiderant
 & audierant. Et Aug. li. 1. ca. 1. de moribus ecclesiæ. Sacra
 scripturæ expositionē dicit petēdā esse ab his qui eius do-
 ctiores se esse profitentur. Fieri q; posse, imò semp accidere,
 ut multa uideantur indoctis absurda: quæ cū à doctoribus
 exponantur, eò laudāda uidētur e latius, quo abiectius asper-
 nanda uidebantur. Verū diligētia et pietas ab inquirēte ad-
 hibēda est. Altero fiet ut sciētes inueniamus: altero ut scire
 mereamur. Vnde maximē temerariū est, imò stulta & hor-
 ribilis temeritas, cōtradicare, sensui per sctōs patres ad in-
 telligentiā scripturæ dato. Ait. n. Petrus. Spiritu sctō inspi-
 rati, locuti sunt sancti Dei hoīes. Dicit quoq; Tertul. in lib.
 de præscr. heret. Cōstat oēm doctrinam, quæ cum illis ec-
 clesiis apostolicis matricibus et originalibus fidei cōspiret,
 ueritati deputandā: et sine dubio tenētes qđ ecclesiæ ab apo-
 stolis, Apostoli à christo, christus à Deo suscepit. Art. 11.

Licetne reñcere Iacobi epistolam, aut Pauli ad R H E T.
 Heb. Ioannis ue tertiam, aut Mach. libros?

Licit aliqñ recedere, & nō adhibere fidē quibusdam li- T E H O.
 bris sacris: quēadmodum habet Eusebi. in hist. eccles. lib. 3.
 cap. 3. quia ab ecclesia tunc recepti nō erant: quēadmodum
 epist. Pauli quæ dicitur ad Laodicen. fidē nō facit: quia re-
 cepta nō est: licet eius ipse apostolus meminerit ad Coloss.
 ca. ult. Vbi uerò recepti sunt ab ecclesia sacri codices, ab eis
 resiliere nō licet, quēadmodum sunt hi libri de quibus aliqñ
 fuit ambiguitas: quæ iam sublata est dum acceptati sunt. Nā
 epistolā Pauli ad Hebr. canonicam fecit, eam acceptans Ge-
 lasius papa cum 70. episcopis cū eo cōgregatis, & Syno-

DE SACRAE SCRIP. INTERPR.

duo Laodicē. Phrygię. Carthagi. quoq; cōcilium. 3. De uide hist. eccl. lib. 6. ca. 11. Epistolam iacobi acceptauit decretum Gelasij papę, cōcilium Laodicen. & 3. Carthagi cōprobauitq; cōcilium Mileuitanum ca. 7. allegauitq; Aug. in lib. de pecc. meritis, & lib. 2. de uisita. infirmo. Hiero. ad Thesiphontē. Anacletus papa in epist. de oppo. si. episco. Urbanus quoq; 1. in episto. de cōmuni uita. Tro. Ioan. epistolas inuenimus acceptatas à Gelasio papa, à cō. lio Laodicen. pariter & Carthagi. 3. Apocalypsim cano. nizauit Gelasius papa. Concilium quoque Carrhagin. Librū utrunq; Machabęorū authēticauit cōcilium Car. ginen. 3. quę pro canonico habet & Aug. lib. 2. ca. 8. de tri. christia. quorū prior solus, prius à Gelasio papa. rat receptus. Librū Sapien. & ecclesiasti. accepit Gelasio papa, & Carthagi. cōcilium. Qui itaq; nō recipit libros. cros, quos ecclesia christi iam approbat: magis se Iudeum. quàm christianum demōstrat. Dicit præterea Tertulian. de habitu muliebri, loquēs de libro Enoch. cuius & memora. nit Iudas Apost. Legimus oēm scripturā ædificationi bō. lē, diuinitus ispirari: à Iudęis postea iam uideri ppter. iectam, sicut et cætera, quę christum sonant. Arti.

RHET.

Si interpretari licet sacram scripturā: semp. bia manebit scripturę sententię: de qua ambiguitas orta est. Nam omnis hæreticus sacrę scripturę testimonio, suam astruit sententiam.

THEO.

Interpretari quidē licet, imò & necessarium est, sacra. scripturā: sed sine Dei singulari dono, nemo ualeat. Dicitur. Luc. Tunc aperuit eis sensum, ut itelligerent scripturas. Petrus ait. Spū sc̄to inspirati. locuti sunt sancti Dei ho. Et Paulus inquit. Alij datur operatio uirtutum, alij prop.

Luc. 24

Et Paulus inquit. Alij datur operatio uirtutum, alij prop.

tia, alij discretio spirituum, alij genera linguarū, alij inter- 2. Petr. 2
pretatio sermonum. Et iterū. Qui loquitur lingua, oret ut 1. cor. 12
interpretetur. Et ibidē: Cū cōuenitis, unusquisq; uestrū psal 1. cor. 14
mum habet, doctrinā habet, Apocalypsim habet, linguam
habet, interpretationem habet: oīa ad ædificationem fiant.

Esdras quoq; legitur interpretatus legē. Si enim interpreta Neem, 8
tionē nō recipit scriptura: quō cōciliabuntur quæ sibi repu
gnare uidentur? Christus cum publicanus & peccatoribus
manducauit. Et Paulus ait. (Absit ut cōtra dñi exēplum.) 1. cor, 5,

Si is qui frater nōiatur īter uos, est fornicator, aut auarus,
aut idolis seruiens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax,
cum eiusmodi nec cibū sumere. Hoc interpretatus est Chry
so. sup Matt. ho. 31. cūm perseuerant. Si quoq; interpreta
tionem non recipit scriptura: quō licebit occidere bouē, aut
ouem, dicente dño, Non occides? Ergo & malefactor non Exo, 20
erit tollendus de medio. Aut quō iurare aliqñ licebit, cūm
dñs cōtrarium uideatur asseruisse, dicens? Ego dico uobis
nō iurare oīno, neq; per cœlum, quia thronus Dei est, &c.

Quō et Dauid ipse præsumpsisset comedere panes propo Matth, 5
sitionis, qui solis sacerdotibus erāt admissi, nisi interpretan 2. Reg, 21,
dam intellexisset scripturam? Quō aut interpretanda est,
uide supra ti. 30. arti. 4. ex Hilario. Artic. 4.

Etiā laici spiritū sanctum hñt: de quibus ait R H E T.
saluator. Cōfiteor tibi pater dñe cœli & terræ, quia Matth. 11,
abscondisti hæc à sapientibus, & reuelasti ea paruu
lis. Etiā pater quia sic placitum est ante te: ergo
nō tam superciliosis doctoribus, quā humilibus
laicis cōuenit scripturæ interpretatio: quoniā po
tuit eis reuelare sua facta Deus & mysteria.

Multa pōt Deus facere, quæ nō facit. Pōt, n, hunc in re THEO.

rij, fabri metallorum, lignorumue caesores, lanarij quoq;
 & fullones: & ceteri qui uariam supellectilē, & uilia opu-
 scula fabricant absq; doctore esse non possunt qd' cupiunt.

Quod medicorū est, promittunt medici, tractāt fabrilia fa-
 bri. Sola scripturarum ars est, quā oēs passim uēdicant: hāc
 garrula anus, hanc delirus senex, hanc sophista uerbosus,
 hanc uniuersi praesumunt, lacerant, docent antequā discant.

Alij adducto supercilio grandia uerba trutinātes, inter mu-
 lierculas de sacris literis philosophantur. Alij discūt (proh
 pudor) à feminis, qd' uiros doceant, & ne parum hoc sit,
 quadam facilitate uerborū, imò audacia edisserunt alijs, qd'
 ipsi nō intelligunt. Taceo de mei similibus, qui si fortē ad
 scripturas sanctas, post seculares literas uenerint, & sermo-
 ne cōposito, aurē populi mulserint, q̄cquid dixerint, hoc le-
 gē Dei putāt. Nec scire dignātur quid prophetae, quid apo-
 stoli senserint. Sed ad sensum suum incōgrua aptant testimo-
 nia, quasi grande sit et nō uitiosissimum dicendi genus, de-
 prauare sn̄as, & ad uoluntatē suam scripturam trahere re-
 pugnantem. Dicit quoq; Tertul. de praescri. hære. Hæretici
 scripturas obtendunt, & hac sua audacia statim quosdam
 mouent. In ipso uerò cōgressu firmos quidē fatigant, infir-
 mos capiunt, medios cum scrupulo dimittunt. Art. 5.

Aemulantur Theologi si paruulis suis dñs ab RHET.
 scōdita reuelat, quæ negauit sapientibus.

Nō emulantur, sed cum Moyse optant dicere. Quis tri THEO.
 buat ut oīs populus prophetet, & det eis spiritū suū? De- NUM. 11
 plorant autē q̄ se sapientes aestimant, qui magistri facti sunt
 erroris, & mores suos ab exēplo christi, à sacrae scripturæ
 fructu degeneres faciunt, eò perducti, ut quicquid ipsi sen-
 serint, hoc scripturā uelle asserāt. Et quod deterius est, mu- 1. cor. 14

DE INTERPRE. SACR. SCRIP.

lieres (quibus nec loqui Paulus in ecclesia admittit) magis
 stras se iactitant scripturæ. Quo fructu? Vel in hoc attente
 de, q̄ nec acum quidē (ne dicam linteolum) suæ curiositatis
 aut superbiæ detrahunt. Et q̄ perniciosus est, uelamē
 superbiæ expandunt, dicentes. Vestes nō faciunt sanctitatem.

Ecclī. 19

Quod quidē uerum est: sed amictus uestium, & risus detra-
 tium enunciant de hoīe. Earum humilitatē uel in hoc per-
 pēde, q̄ si alia incedit ornatio, si magis auro splēdeat, ut
 margaritis, emulantur. Nec uiros suos sinunt quietos, de-
 nec & ipse cōptiores appareant in publico. hic scripturæ
 in eis fructus. Quod uerō paruulorū nomē sibi adscri-
 minus rectē agunt, cū scripturæ intellectum sibi arrogat
 atq; de se præsumant: Quod doctissimus quisq; nō audet.

Esa. 5

Magis illud prophetæ auscultent. Væ qui sapientes estis in
 oculis uestris, & corā uobismetipsis prudētes. Nullus do-
 ctorū ingenio suo fidēs, solum sacræ scripturæ ingreditur
 sed per multorū uolumina, post lōgas uiglias, orationes, et
 studia assidua, ipsam sacræ scripturæ uenātur intelligentiam.
 Refert. n. ecclesi. hist. lib. 11. ca. 9. q̄ Basil. magnus, & Gre-
 go. Nazianze. oībus græcorum secularium libris remota
 solis diuinæ scripturæ uoluminibus operā dabant, eorumq;
 intelligētiam nō ex propria præsumptione, sed ex manu
 scriptis & autoritate sequebantur: quos & ipsos ex apo-
 stolica successione intelligendi regulam suscepisse cōstat.
 Econtra uerō Aetius hæreticus de se præsumpsit, dicens.
 Quoniam quæ Deus hætenus celasset apostolis, sibi me
 uelata affirmabat: ut testatur hist. tripar. li. 5. ca. 42. Pari-
 lusione Mōtanus se paracletum noīauit. Priscam uerō
 Maximillam prophetissas asserere conatus est: quæ admo-
 ditum habet hist. eccl. li. 5. ca. 14. Quos imitantur & quidam no-

firi æui, qui quicquid legunt, se intelligere arbitrantur, & quasi ueritatē annunciant, oīa in libertatē carnis, nō spīritus, detorquentes. Qualē uerō scriptura exoptulet lectore, & alumnū: docet Basil. magnus scribēs ad Greg. Nazian. de uita solita. Quēadmodum, inquit, in cera quis scribere nō poterit, nisi characteres impressos deleuerit: Sic nec aīa diuina dogmata degustare, nisi pristinos ex aīo mores penitus extinxerit. Cui subscribit & Greg. Nazian. li. 1. Theologie, dicēs. Nō cuiusuis est, o christiani, de Deo disputare. Nō adeo hæcres est uilis, et eorum qui etiamnum humi serpentes, terrenis studijs occupantur. Quoniam eorum tantū est, qui inter multos habito delectu, ad tantū munus uideantur idonei, quiq; cōtemplandi acumine cæteris antecellunt, qui iam antē et corpus, et aīum ab affectuum sordibus purgarint. Huic adstipulatur & illud Augu. de doctr. christia. li. 2. ca. 40. Accedēs (inqt) ad tractationē librorū sacrorū, oēm intellectū referat ad charitatē de corde puro, et cōsciētia bona, et fide nō ficta. Et Dion. li. eccl. hierar. c. 2. par. 1. Diuina (inqt) nō capit, qui Dei mādata nō seruat. Art. 6.

Hoc solum credendum est, quod ex sacra scri- R H E T.
ptura elicitur.

Hic Lutheri est error, quē sumpsit à Vualdē. & Vuicle THEO.
uo. Si hoc solum credendum est qđ scriptū in sacro eloquio inuenitur: Christum ad inferna descendisse, sanctā ecclesiam catholicam sanctorū, quoq; cōmunionē credere nō cōpellemur: quia hæc nō scriptura, sed symbolū tradit apostolicū. Ergo & nihil obligabantur credere, quibus prædicabant Apostoli, aut discipuli: quia tunc nulla erat scriptura: Igitur hoc Matt, illud esse Ioan. aut Lucæ euangelium credere nō tenemur. Nam hoc scriptura nō docuit, sed ecclesia determi-

DE SACR. SCRIP. INTERPRE.

navit. Dicit aut Aug. cōtra epist. Manichæi, ca. 5. Ego in
 gelio nō crederē, nisi me catholice ecclesie cōmoveret au-
 thoritas. Quod uerò Ro. ecclesia sit catholica, probat
 tis argumētis ibidē ca. 4. & supra habitum est ti. 31. ca. 1.
 Docet præterea Damas. li. 4. ca. 8. plura tradita ab apo-
 lis, nō scripto, sed uerbo, q̄ tñ obseruanda sunt. Dicit quoq̄
 Aug. in lib. ex dictis Basiliij, ut habetur di. 11. ca. ecclesiasticarum.
 Ecclesiasticarum institutionū, quasdam in scrip-
 quasdam uerò apostolica traditione per successores in mi-
 sterio cōfirmatas accepimus, quasdam uerò cōsuetudinē
 boratas approbavit usus. Dion. quoq̄; ca. 1. de eccl. hier.
 asserit: quoniā nō scriptas doctrinas, seu leges apostoli-
 diderunt, quas oportet suscipere, uidelicet quò ad sacra-
 ta, quò ad orationes ecclesie, circa monachos, aut sancti-
 niales primitiue ecclesie. Itē de orando uersus Orientē de
 imaginibus: de signo crucis, & similibus: ut deducit Damas-
 sce. lib. 4. ca. 13. & 17. De quibus et loquitur ca. cum Mar-
 the, de celebra. missa. Quamobrē ait. Pau. Fratres, et
 tenete traditiones quas didicistis: siue per sermonē: siue per
 Ioan. ulti. epist. nostram. Ioan. quoq̄; sic habet. Sūt & alia multa que
 fecit Iesus, que si scribātur per singula, nec ipsum arbor
 mundum capere posse eos, qui scribēdi sunt, libros: De his
 uide in hist. tripart. li. 9. ca. 38. Quid nāq̄; aliud querebatur
 Arrius contra cōcilium Nicænum, nisi & Homouision, seu
 cōsubstantiale nomē in scripturis non haberetur? Non ita
 credēdum est, quia scriptum est, sed quia uerū est. Sic de
 scripturis receptum est uocabulum matris dñi Theotoco-
 id est Dei genitrix. Scriptura quoq̄; nō docet Mariam uir-
 ginem permansisse post filij Dei partum: qđ tñ fatetur S.
 nodus Calcedon. qđ & asserit Hiero. cōtra Heluid. part.

2. thes. 2.

Ioan. ulti.

epist. 9. Et addit. Tu dicis Mariam uirginem nõ permansisse: ego mihi plus uëdico, et ipsum Ioseph uirginẽ fuisse per Mariã, ut ex uirginali cõiugio, uirgo filius nasceretur. Dicit et Aug. cõtra Donatistas ca. 24. Cõsuetudines ecclesie uniuersalis ab apostolis fuisse traditas existimãdum: quamuis multe non inueniantur in literis eorum, nec in concilijs posteriorum. Et tamen quia custodiuntur per uniuersam ecclesiam, non nisi ab ipsis tradita, et cõmendata creduntur.

Docet hoc eccle. hist. lib. 5. ca. 6. et 11. Arti. 7.

Magna istorum assentatorum petulãtia, qui di R H E T. cunt papam sic scripturam interpretari, aut dubia fidei decernere, ut eius interpretationi contradicere audeat nemo.

Nõ minus adest Christus sue ecclesie, quã aliqui astiterit Synagoga. Dixit aliqui. Si difficile et ambiguũ apud Deu. 17. te iudicium esse prospexeris, inter sanguinem et sanguinẽ, causam et causam, lepram et nõ lepram: et iudicum intra portas tuas uideas uerba uariari: surge et ascẽde in locum quẽ elegerit dñs Deus tuus. Veniesq; ad sacerdotes Leuitici generis, et ad iudicẽ qui fuerit illo tpe, queresq; ab eis, qui indicabunt tibi iudicij ueritatẽ: et facies quodcunq; dixerint, qui præsunt loco quem elegerit dñs, et docuerint te iuxta legẽ eius, sequeris snãm illorum. Et per Malach. La Malac. 1. bia sacerdotis custodiat sciẽtiam, et legẽ requirent ex ore eius, quia angelus dñi exercituum est. Nũc uerò ait. Si duo Matth. 28. ex uobis cõsenserint super terram, de omni re quãcunq; petierint, fiet illis à patre meo. Et rursus: Cũ uenerit ille spūs Ioan. 16. ueritatis, docebit uos oẽm ueritatẽ. Requi. su. ti. 31. art. 14.

Hac fiducia ait Innoc. quẽadmodum recitatur. 24. q. 1. ca. quoties. Quoties ratio fidei uentilatur, arbitror oēs fra

DE SACR. SCRIP. INTERPRE.

tres & coepiscopos nostros, non nisi ad Petrum. i. scilicet
 & honoris auctoritatē referre debere: ueluti nunc uel
 uestra dilectio. Nam in sede apost. extra maculam semp̄
 catholica seruata religio. ut ibi ait ibidem, ca. in sede
 bius papa. Hæc rōne misit Hier. fidē suam examinanda
 maso papæ sic inquires, ut habetur lib. 2. epi. 42. Hæc
 des papa beatissime, quam in ecclesia catholica didicimus
 quamq; semp̄ tenuimus & tenemus. In qua si minus
 aut parum cautē aliquid fortē positum est, emendari
 mus à te, qui Petri & fidē et sedē tenes. Sin autē hæc
 cōfessio apostolatus tui iudicio cōprobatur: quicūq; mal
 pare uoluerit, se imperitum, uel maleuolū, uel et nō cat
 cum, nō me hæreticum cōprobabit. Rufinus quoq; eidē
 maso fidē suam discutiendā misit. Sic quoq; & Anselm
 epis. Cantuariē. inuenitur scripsisse ad Vrba. Roma. pōp̄.
 Quoniā diuina prouidentia uestrā elegit sanctitatē, cui
 fidē, & uia christianam custodiendam, & ecclesiam suam ca
 tholicam regendam cōmitteret: ad nullū rectius reuertitur,
 quid cōtra catholicam fidē in ecclesia est, ut eius auctori
 te corrigatur. Nec ulli alicui tutius, siquid cōtra erro
 spōdetur, ostēditur, ut eius prudētia examinetur. Quia
 pter sicut nulli dignius possunt: ita nulli libētius præ
 epist. quā uestræ destino sapiētiae: quatenus siquid in ea
 rigēdum est uestra cēsura corrigatur, & castigetur. Et
 regula ueritatis tenet, uestra auctoritate roboretur: Pon
 Ambr. li. 3. de sacr. sic habet. Ecclesie Ro. typū in oībus
 quimur, & formā: Vide sup. ti. 31. ar. 16. & 17. Art. 8.

RHET.

Magis uidetur cōgruere cōcilio uniuersali
 cernere de dubijs fidei, aut sacrā scripturam inter
 pretari, quàm uni summo pontifici, qui aliqñ

nus cōperitur peritus. Nā Nicæna synodus. 318. ep̄orū conuocata, dānauit Arrium sub Cōstantino imperatore. Et secūda synodus Constātinopoli celebrata. 150. patrum sub Theodosio seniore Macedonij heresim anathematizauit. In. 3. uero synodo Ephesina. 200. patrū, Theodosio iuniore Augusto imperante. Nestorius dānatus est. In quarta quæ erat Calcedonē. 630. ep̄orū sub Martiano imperatore Eutyces Abbas Constan. cum sua hærēsi anathemate percussus est.

Siquādo cōcilia generalia aliquid de fide determinauerūt: nō est seclusa Ro. pōtifici sua authoritas. Nam sine ea, cōcilia generalia nō cōuocantur, nec ratū habetur quicquid decernūt: ut patuit. tit. 31. art. 13. Nam legitimis cōcilijs, uel ipsi Ro. pōtifices interfuerūt, uel suos legatos miserunt. In cōcilio nanq; Nicæno uices Ro. pōtificis gessit Osius episcopus Cordubē. et in cōcilio Sardicē. In synodo uerò Calcedonē. legatus papæ Leonis fuit Pascasius. In cōcilio Africano, legationis officio functus est Faustinus episcopus. Et in cōcilio Ephesi. Cyrillus patriar. Antioche. uicarius fuit Ro. pontificis: & pariformiter alij in alijs synodis Ro. pontificis uices egerunt. Quantū uerò sanctæ synodi ipsa iura ciuilia deserant, nō pigeat audire. Dicit. n. Martianus August. C. de sum. tri. & si. catho. l. nemo. Nemo clericus, uel militaris, uel alterius cuiuslibet cōditionis de fide christiana publice, turbis coadanatis, & audiētibus, tractare conetur in posterum. Ex hoc tumultus uel perfidiæ occasionem requirrens: Nam & iniuriam facit iudicio reuerendissimæ synodi, si quis semel iudicata, ac rectē disposita, reuoluere, et publice disputare contenderit.